

**การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการจัดสมัชชา
ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550**

นางเทพวัลย์ ภรณวลัย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 11 (4) กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน ทบทวนกลไกและกระบวนการทำงาน และพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศ กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชน และมาตรา 19 (10) กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) จัดสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กและเยาวชน สมัชชาทั้ง 2 เป็นกลไกการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน และผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชน ที่กฎหมายได้กำหนดให้มีกลุ่มเป้าหมาย และรายละเอียดวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ในกรณีนี้ สท. ได้ประสานจัดสมัชชาทั้ง 2 ดังกล่าวแล้วทั้งสิ้น 4 ครั้ง โดยบางปีจัดพร้อมกัน บางปีจัดแบบคู่ขนานกัน ซึ่งมีรูปแบบ กระบวนการ วิธีการเฉพาะตามความรู้ ความเข้าใจของผู้ร่วมจัดงาน และข้อจำกัดของการดำเนินงาน ที่พยายามให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย นำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติได้ในระดับหนึ่ง

การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการจัดสมัชชาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์หารูปแบบ กระบวนการจัดสมัชชาทั้ง 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 โดยศึกษาแนวคิดด้านการมีส่วนร่วม ความรู้ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน การจัดสมัชชาต่าง ๆ จากเอกสารรวมทั้งได้นำเสนอและวิเคราะห์รูปแบบ แนวทาง กระบวนการจัดสมัชชาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ทั้ง 4 ครั้งจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของผู้ศึกษา ตลอดจนสัมภาษณ์คณะกรรมการ คณะทำงานจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติที่ได้เคยร่วมดำเนินงานเกี่ยวกับข้อจำกัด ปัจจัยเอื้อ และแนวทางการจัดสมัชชาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 นำมาวิเคราะห์เป็นข้อเสนอแนวทางการจัดสมัชชาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ที่มีคุณภาพ เป็นกลไกหนึ่งที่เด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดการมีส่วนร่วม ความรู้ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน และ การจัดสมัชชาต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นแนวคิดสำคัญและองค์ประกอบของการจัดสมัชชาที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งกระบวนการทุกขั้นตอน
2. มีกลไกจัดสมัชชา ที่มีองค์ประกอบแบบพหุภาคี ทำหน้าที่ออกแบบการจัดการจัดสมัชชา กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบ กระบวนการจัดสมัชชา และดำเนินการจัดสมัชชา

3. มีการกำหนดผู้เข้าร่วมประชุมให้เป็นระบบ โดยจัดให้มีสมาชิกสมัชชาที่เป็นกลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และกำหนดภารกิจของสมาชิกให้มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการสมัชชา รวมทั้งคัดเลือกผู้แทนกลุ่มเข้าร่วมประชุมสมัชชา เป็นระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน นอกจากสมาชิกสมัชชาแล้ว ยังมีผู้สังเกตการณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการประชุม เป็นผู้เข้าร่วมสมัชชาแต่ละครั้ง ซึ่งมีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละกลุ่ม

4. มีการจัดกระบวนการอย่างเป็นระบบ บนฐานความรู้ ทั้งการกำหนดที่มาของประเด็นการประชุม การวิเคราะห์ผู้เข้าร่วมประชุม การกำหนดรูปแบบ แนวทางการประชุม ขั้นตอนการพัฒนาข้อเสนอเป็นฉันทามติของสมัชชาเสนอต่อกลไกระดับชาติเพื่อพิจารณากำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม การติดตามและประเมินผล การถอดบทเรียนเพื่อการพัฒนา รวมทั้งการสื่อสารสาธารณะในช่องทางต่าง ๆ

การจัดสมัชชาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ทั้ง 4 ครั้งที่ผ่านมา โดยสรุป **กลไกการดำเนินงาน** ระยะเวลาดำเนินการโดย สท. ในฐานะที่ทำหน้าที่ธุรการและวิชาการของ กตยช. ต่อมาดำเนินการโดยใช้กลไกคณะกรรมการ คณะทำงานต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่มี สท. เป็นฝ่ายเลขานุการทุกคณะ เป็นผู้ประสานการดำเนินงานอีกเช่นกัน สำหรับ**ผู้เข้าร่วมประชุม**นั้น ใช้วิธีแจ้งเชิญหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนจากทั่วประเทศเข้าร่วมประชุม โดยเชิญในจำนวนที่มากกว่าจำนวนที่ตั้งเป้าหมายไว้ประมาณร้อยละ 50 – 60 ไม่มีระบบการลงทะเบียนสมาชิก ไม่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ของผู้เข้าร่วมประชุมอย่างเป็นทางการ **รูปแบบและกระบวนการจัดประชุม** โดยทั้ง 2 สมัชชา จัดรวมกันมาโดยตลอด มีเพียงครั้งสุดท้าย ในปี 2555 ที่แยกกันจัดแบบคู่ขนาน ในแต่ละครั้งมีทั้งรูปแบบการจัดรายภาคและระดับชาติแตกต่างกันไปในแต่ละปี ขึ้นอยู่กับงบประมาณ และระยะเวลาในการเตรียมงาน ทุกครั้งมีการประชุมรวมในห้องใหญ่ และการแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นต่อประเด็นที่กำหนด ในระยะหลังมีรูปแบบเป็นลักษณะของการประชุมสมัชชา โดยมีระเบียบวาระการประชุมชัดเจน ประเด็นการประชุมทุกครั้งกำหนดจากกลไกในส่วนกลาง ได้มีการนำเสนอมติสมัชชาสู่ระดับนโยบาย ผ่าน กตยช. ทุกครั้งขับเคลื่อนมติสมัชชาสู่การปฏิบัติ โดย สท. มีหนังสือแจ้งและมีหนังสือติดตามผลการดำเนินงานตามมติสมัชชาไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งที่ผ่านมาสามารถขับเคลื่อนมติสมัชชาสู่การปฏิบัติได้ในระดับหนึ่ง อันอาจเนื่องมาจากหน่วยงานบางแห่งที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้รับผิดชอบในนโยบายตามมติสมัชชานั้น ๆ ไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการคิดวิเคราะห์ในประเด็นที่เป็นมติสมัชชาดังกล่าว จึงมิได้มีการวางแผนดำเนินงานของหน่วยงานที่สอดคล้องกับมติสมัชชา รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก็มิได้ร่วมติดตามผลการขับเคลื่อนมติสมัชชาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ดังนั้น การมีส่วนร่วมในกระบวนการสมัชชาทั้งระบบ ทุกขั้นตอนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านเด็กและเยาวชน ตั้งแต่การกำหนดประเด็น จนถึงการขับเคลื่อน ติดตามมติสมัชชา จึงน่าจะเป็นเรื่องสำคัญในการดำเนินการจัดสมัชชาให้เกิดประสิทธิผลในอนาคต

ผลการศึกษาวิเคราะห์ที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ตามแนวคิดสำคัญและองค์ประกอบของการจัดสมัชชาที่มีคุณภาพที่ได้สรุปวิเคราะห์ไว้เป็นหลัก ประกอบกับข้อเสนอจากคณะกรรมการ คณะทำงานจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติที่ได้เคยร่วมดำเนินงาน จึงมีข้อเสนอแนวทางการจัดสมัชชาตามพระราชบัญญัติ

ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นแนวทางเบื้องต้น ที่สามารถนำไปทดลองใช้ พร้อมประเมินผลและพัฒนา ให้ได้รูปแบบ กระบวนการที่เหมาะสมที่สุดต่อไปในอนาคต ดังนี้

1. ใช้แนวคิดด้านการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนเป็นแนวคิดหลักในการดำเนินงาน โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสมาชิกทุกระดับทุกขั้นตอน

2. มีกลไกจัดสมาชิกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ มีองค์ประกอบเป็นพหุภาคี คือภาคประชาสังคมหรือภาคเอกชน ภาคการเมืองหรือภาครัฐ และภาควิชาการหรือวิชาชีพ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทำหน้าที่ ดังนี้

1) ออกแบบการจัดสมาชิกทั้ง 2 สมาชิกเป็นคนละเวที โดยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ รูปแบบแนวทาง กระบวนการ ขั้นตอนของแต่ละสมาชิก กำหนดที่มาของประเด็นการประชุมแบบมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน ให้ทั้ง 2 สมาชิกเชื่อมโยง หนุนเสริม ต่อยอดกัน

2) กำหนดหลักเกณฑ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มเครือข่ายของแต่ละสมาชิก หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุมสมาชิกและสิทธิหน้าที่ของผู้เข้าร่วมประชุม รวมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอย่างกว้างขวาง ให้มีคุณภาพมากขึ้นตามลำดับ

3) กำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของกลไกจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นกลไกจัดสมาชิกเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด

4) ดำเนินการจัดสมาชิกการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับภาค ระดับชาติ โดยสามารถ แต่งตั้งกลไกย่อยเพื่อรับผิดชอบในภารกิจต่าง ๆ ได้ เช่น การบริหารสมาชิก การดำเนินการประชุม วิชาการ ประเมินผล การจัดกลุ่มและพัฒนาเครือข่าย เป็นต้น

ทั้งนี้ การจัดสมาชิกทุกระดับชาติ และระดับจังหวัด ต้องเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะประเด็น การประชุม และกลุ่มเป้าหมายในส่วนที่เป็นผู้แทนองค์กร กลุ่มเครือข่ายของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดการคิด วิเคราะห์ประเด็นการประชุมที่เป็นประเด็นร่วมของทั้ง 2 สมาชิกอย่างรอบด้านทั้งจากเด็กและเยาวชน และ ผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดพลังเมื่อนำเสนอสู่ระดับนโยบาย และเกิดความร่วมมือขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ฝ่าติดตามความก้าวหน้าในประเด็นนั้น ๆ

3. มีการจัดระบบสมาชิกของแต่ละสมาชิก โดยสมาชิกเด็กและเยาวชนจังหวัด มีสมาชิกจากองค์กร กลุ่มเครือข่ายของเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษาในจังหวัด สมาชิกการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับภาค และระดับชาติ มีสมาชิกจากกลุ่มเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชนที่เป็นภาคส่วนแบบพหุภาคี และกลุ่มเครือข่ายพื้นที่ (กลุ่มสมาชิกเด็กและเยาวชนจังหวัด) ทั้งนี้ต้องกำหนดภารกิจของสมาชิกให้มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการสมาชิก ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการจัดสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การร่วมเสนอประเด็นการประชุมที่ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในองค์กร กลุ่มเครือข่ายแล้ว การ

คัดเลือกผู้แทนกลุ่มเข้าร่วมประชุมสมัชชาในนามองค์กร ร่วมขับเคลื่อนและติดตามมติสมัชชา เป็นต้น โดยมีการจัดกลุ่มและทบทวนเครือข่ายสมาชิกทุกปี รวบรวมเป็นฐานข้อมูล และควรกำหนดให้มีผู้สังเกตการณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสมัชชาเข้าร่วมประชุมแต่ละครั้ง ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสมาชิก ผู้สังเกตการณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิอย่างชัดเจน

4. รูปแบบกระบวนการ ทั้ง 2 สมัชชามีกลุ่มเป้าหมายร่วมกันคือในส่วนของผู้แทนองค์กร กลุ่มเครือข่ายของเด็กและเยาวชน และประเด็นการประชุมที่เป็นประเด็นร่วมกัน ดังนั้น เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยง และหนุนเสริม ต่อยอดกันของทั้ง 2 สมัชชา จึงกำหนดรูปแบบ กระบวนการได้ดังนี้

สมัชชาเด็กและเยาวชน จัดก่อนสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยจัดในระดับจังหวัด เปรียบเสมือนสมัชชาเด็กและเยาวชนเฉพาะพื้นที่ ที่ใช้อำนาจบริเวณ คือจังหวัดเป็นตัวตั้ง ดำเนินการในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ หรือในช่วงวันเด็กแห่งชาติ ใช้กลไกจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด โดยมีสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหน่วยประสานงานหลักในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำเด็กและเยาวชนในสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ให้มีภารกิจตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุต้องจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการ โดยกลไกจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดอาจระดมทรัพยากรเพิ่มเพื่อร่วมดำเนินการได้ กลุ่มเป้าหมายของสมัชชานี้เป็นเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษาที่จัดระบบไว้แล้วตามข้อ 3 ทั้งนี้ควรมีสถาบันทางการศึกษา องค์กรเอกชนด้านเด็กและเยาวชน ที่ปรึกษาสภาเด็กและเยาวชนจังหวัด และผู้แทนคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการและกระบวนการ เพื่อเตรียมทักษะ ความพร้อมของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์เสนอสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในภาพรวม สร้างสำนึกการเป็นเจ้าของประเด็น สามารถเชื่อมโยงประสานประเด็นกับเครือข่ายระดับเดียวกัน หรือระดับที่สูงขึ้นได้

ผลการจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดอาจไม่มีข้อเสนอหรือมติสมัชชาก็ได้ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ เท่านั้น แต่หากมีข้อเสนอเป็นฉันทมติจากสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด ให้พิจารณาจัดลำดับความสำคัญ วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย แล้วเลือกเสนอ หากเป็นปัญหาระดับจังหวัด ให้เสนอเป็นนโยบายสาธารณะระดับจังหวัด แต่หากเป็นปัญหาในระดับสูงกว่านั้น ให้นำเสนอต่อสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับภาค และระดับชาติต่อไป ในส่วนนี้เป็นการเชื่อมโยง หนุนเสริม ต่อยอดสมัชชาทั้ง 2 เข้าด้วยกัน ด้วยประเด็นการประชุมที่ถูกระดมทรัพยากรมาจากสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด

สมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชน จัดในระดับภาค และระดับชาติ

สมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับภาค ดำเนินการหลังจากจัดสมัชชาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดเรียบร้อยแล้ว ในช่วงไม่เกินไตรมาส 2 ของปีงบประมาณ โดยกลไกจัดสมัชชาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (ตามข้อ 2) กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชนในภาคนั้น ๆ ที่จัดระบบไว้แล้วตามข้อ 3 ซึ่งรวมถึงผู้แทน

สมัชชาเด็กและเยาวชนจังหวัดด้วย เปรียบเสมือนสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนเฉพาะประเด็น ดังนั้นจึงต้องออกแบบให้ใช้ประเด็นเป็นตัวตั้ง โดยใช้ประเด็นที่มาจากกลุ่มเครือข่ายสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม และข้อเสนอฉันทามติสมัชชาเด็กและเยาวชนจังหวัด เพื่อให้ได้ผลการประชุมที่เป็นมติสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับภาค เป็นประเด็นนำเสนอเพื่อกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะและขับเคลื่อนในระดับภาค หรือนำเสนอเป็นประเด็นการประชุมสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับชาติตามควรแก่กรณี

สมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ดำเนินการหลังจากจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับภาคเรียบร้อยแล้ว ในช่วงไตรมาส 3 หรือ 4 ของปีงบประมาณ หรือในช่วงวันเยาวชนแห่งชาติ 20 กันยายน โดยกลไกจัดสมัชชาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (ตามข้อ 2) กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชนทั่วประเทศที่จัดระบบไว้แล้วตามข้อ 3 เป็นการนำประเด็นที่ได้จากสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับภาคมาเป็นตัวตั้ง ผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชนร่วมกันระดมความคิดเห็น ได้ฉันทามติเป็นข้อเสนอเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะด้านเด็กและเยาวชน ผ่านกลไกคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) และสมาชิกสมัชชาที่เป็นกลุ่มเครือข่ายร่วมกันขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ มีการสื่อสารสาธารณะ ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนมติสมัชชา

รูปแบบการประชุมในวันประชุม แบ่งเป็น 1) การประชุมรวมในห้องประชุมใหญ่ ซึ่งในวันแรกมีพิธีเปิด การรับรองระเบียบวาระการประชุม (ประเด็นการประชุม) การปาฐกถาพิเศษ เวทีเสวนาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการประชุม การรายงานผลการขับเคลื่อนมติสมัชชาปีที่ผ่านมา และในวันสุดท้ายเป็นการรับรองร่างมติของระเบียบวาระที่ผ่านการพิจารณาแล้ว เป็นฉันทามติของสมัชชา และพิธีปิด ซึ่งอาจมีการมอบข้อเสนอฉันทามติของสมัชชาต่อประธานในพิธีปิด 2) การแบ่งห้องย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น พิจารณาในแต่ละประเด็นของระเบียบวาระการประชุม และอาจมีห้องย่อยประชุมวิชาการในประเด็นที่จะพัฒนาเป็นระเบียบวาระในอนาคต 3) อาจมีพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับประเด็นการจัดสมัชชาในครั้งนั้น ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การบรรยาย การให้ความรู้พร้อมการปฏิบัติ (Workshop) การนำเสนอกรณีตัวอย่างที่ดีของการขับเคลื่อนมติสมัชชาที่ผ่านมา เป็นต้น

อย่างไรก็ดี หากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและเวลา ไม่ต้องจัดสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนระดับภาคก็ได้ แต่ต้องมีกลไกย่อยด้านวิชาการที่เข้มแข็ง รับผิดชอบดำเนินการสังเคราะห์ รวบรวม จัดกลุ่มประเด็นมติสมัชชาเด็กและเยาวชนจังหวัดทั่วประเทศ กับประเด็นการประชุมที่นำเสนอมาจากสมาชิกที่เป็นกลุ่มเครือข่าย พัฒนาประเด็นเชิงวิชาการ กำหนดเป็นระเบียบวาระสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย หรือฉันทามติของสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติต้องมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม โดยจัดลำดับความสำคัญ พิจารณาความเป็นไปได้ในการขับเคลื่อน มีแนวทางการขับเคลื่อนชัดเจน มีหน่วยงานรับผิดชอบ และมีกลไกติดตามประเมินผล

โครงสร้าง กลไก และกระบวนการการจัดสมัชชาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2550 ที่เป็นข้อเสนอนี้ สามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

**แผนภูมิ โครงสร้าง กลไก และกระบวนการจัดสัมมนาตามพระราชบัญญัติส่งเสริม
การพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2550**

